
Welkom

Open Dag Natuurlijke Luxe & bijeenkomst voortrekkers

Riel, 19 november 2011

Het Project Natuurlijke Luxe

Reflectie en vooruitblik

19 november 2011 – Jan ten Napel

Natuurlijke Luxe 2006-2012 en dan verder

- Doel
 - Reflectie en vooruitblik
- Inhoud
 - Overzicht van het project
 - Metingen van bekkens in de winter van 2011/2012
 - Natuurlijke Luxe in 2012
 - Natuurlijke Luxe na 2012

Overzicht project

Wat heeft het
opgeleverd?

Voorgeschiedenis

- Eind 2005
 - Initiatief Federatie Vleesveestamboeken
- Globaal plan van aanpak
 - Stap 1. De haalbaarheid (2006)
 - Stap 2. De wil (2006)
 - Stap 3. De weg (2006)
 - Stap 4. De invulling (2007)
 - Stap 5. De praktijk (2008-2012)
 - Stap 6. In eigen handen (2013 en verder)

Natuurlijke geboorte bij dikbilrassen

- De haalbaarheid (2006)
 - Moeilijke geboortes horen meer bij *kleine* dieren dan bij *bespierde* dieren
- De wil
 - KI organisaties en stamboeken zijn bereid het te ondersteunen
 - Fokkers zijn bereid zich hiervoor in te zetten (workshop 25 januari 2007)

Natuurlijke geboorte bij dikbilrassen

■ De weg

- De noodzaak van keizersnede wegnemen met fokkerij
- Het gebruik van keizersnede verminderen door gedragsverandering bij vleesveehouders
- Het beeld van de sector in samenleving nuanceren door de dialoog aan te gaan

■ De invulling

- Workshop 25 januari 2007: Vorm drie werkgroepen die elk een spoor verder uitwerken
- Workshop 6 december 2007: Aanbevelingen getoetst door sector en Dierenbescherming

Analyse werkgroep Fokkerij

- Onbalans tussen benige geboorteweg moeder en grootte van skelet kalf
 - Er zijn geen aanwijzingen voor een relatie met het dikbilgen
 - Een probleem van botten en niet van spieren
 - Geboortekanaal moeder is het probleem
- Probleem ontstaan door fokkerij, dus alleen met fokkerij weer op te lossen
 - Fokdoel: grotere koe met een ruimer bekken en optimaal geboortegewicht
- Bespiering
 - Afname op korte termijn, herstel op langere termijn
 - S-classificatie mag niet in gevaar komen

Analyse werkgroep Veehouder

▪ Cultuur anno 2007

- Houderij ingericht op probleemloos gebruik van keizersnede
- Er wordt geen afweging van voor- en nadelen meer gemaakt

▪ Cultuurverandering nodig

- Bewustwording: informeren en stimuleren tot nadenken
- Gedragsverandering: voorlichting, bedrijfsbegeleiding, onzekerheid wegnemen

De praktijk (2008 en verder)

▪ DTO aanpak

- Maak groep van 16 voortrekkers
- Gaan aan de slag gaan met fokken voor natuurlijke geboortes
- Krijgen ondersteuning en hebben voorbeeldfunctie

▪ Bijeenkomsten voortrekkers

- Perspectief bieden: kan het echt?
- Handvatten aanreiken: wat kun je morgen anders doen?
- Netwerk vormen: bij wie kan ik terecht & hoe doen zij het?
- Informeren over de voortgang

Afkalfgemak en geboortegemak

- Geboortegemak
 - Het gemak waarmee de nakomelingen van een stier worden geboren

- Afkalfgemak
 - Het gemak waarmee de dochters van een stier afkalven

- Het probleem bij dikbillen is vooral afkalfgemak

Selectie voor afkalfgemak

- Gangbare aanpak bij rundvee
 - Verzamel geboortegegevens
 - Schat gelijktijdig fokwaarden voor geboortegemak en afkalfgemak

- Bij dikbillen
 - Alle dochters kalven af met keizersnede
 - Alle fokwaarden voor afkalfgemak zouden gelijk en ongunstig zijn
 - Vraag: hoe zoek de je stieren om het probleem te verminderen?

Indirecte selectie voor afkalfgemak

- Inwendige bekkenmaten
- Kan ook bij stieren worden gemeten
- Bedoeld om weg te komen bij 100% keizersnede
- Vanaf 15% natuurlijke geboorten kunnen we ook directe selectie voor afkalfgemak toepassen volgens de gangbare methode

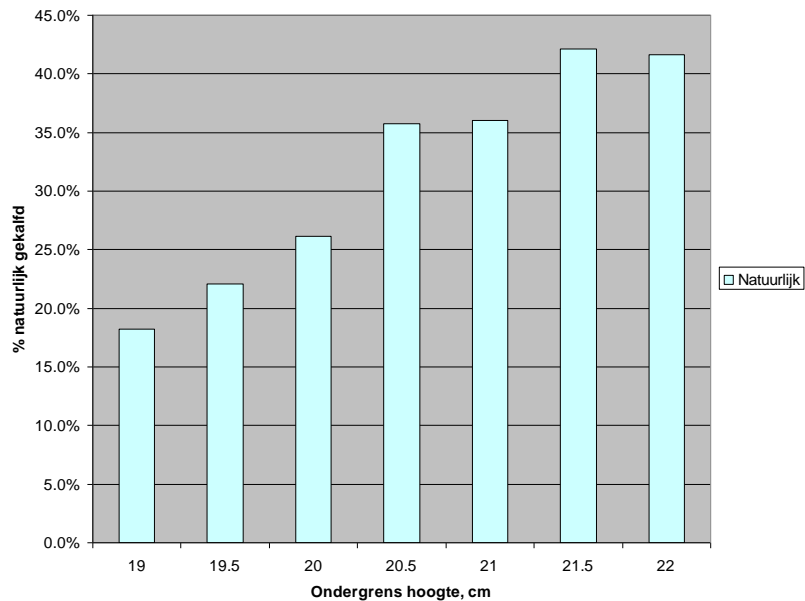
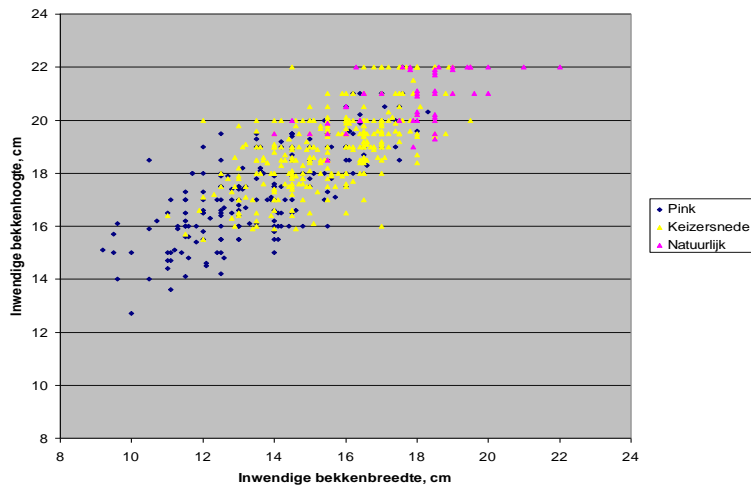

Bekkenmetingen

- Metingen worden uitgevoerd met Rice Pelvimeter
 - Bereik schaalverdeling 5-21 cm
 - Effectief is de maximale te meten maat 22 cm
- Maten volgens protocol Iris Kolkman (Univ Gent)
 - Inwendige bekkenhoogte
 - Inwendige bekkenbreedte
- Ongeveer 1,200 metingen uitgevoerd sinds 2006

Relatie bekkenhoogte en natuurlijke geboorte

Je kunt selecteren op bekkenhoogte

- Het is sterk erfelijk in beide rassen
 - Erfelijkheidsgraad rond de 40%
- Er is voldoende variatie in beide rassen
 - Fokwaarden stieren variëren van -1 cm tot +1 cm
- Je kunt het meten bij stieren
- Het is sterk gerelateerd aan hoogtemaat

Verwachte respons van selectie

- 50% natuurlijke geboortes in 2020 is mogelijk
- Type koe
 - Meer lengte, ruimte en hoogte
 - Bepiering lijkt mogelijk iets minder extreem
 - Veel van de ruimste koeien bij VRB met hoge punten ingeschreven!

Conclusies

- De noodzaak van keizersnede wordt niet veroorzaakt door een essentieel onderdeel van de rasstandaard
 - Dus is er ruimte om keizersnede overbodig te maken
- De noodzaak van keizersnede is met fokkerij voor een ruime inwendige bekkenhoogte effectief en efficiënt te verminderen
- Selectie voor een type koe met een ruim bekken is urgenter dan koeien nu te laten proberen om natuurlijk af te kalven

Metingen deze winter

Werkwijze

- Alle dieren vanaf 18 maanden
- Alle voortrekkers
- Lever je UBN nummer aan
- Je krijgt een voorgedrukte invulijst terug met 4-cijferige code en levensnummer
- Invullen in Excel of eventueel op papier
- Will Steenweg gaat weer meten

2012 en verder

2012 en verder

- Focus op overdracht in 2012 voor periode vanaf 2013
 - Databeheer
 - Fokwaardenschatting
 - Combineren met geboorteverloop en hoogtemaat
 - Communiceren, prikkelen en inspireren
 - Verbinden met de markt
- Op eigen benen

Binnenmaten voorspellen met buitenmaten

Verbeterd Roodbont 2009-2011

19 november 2011 – Jan ten Napel

Inleiding

- Binnenbekkenhoogte is gerelateerd aan afkalfgemak
 - Duur en lastig om te meten

- Vraag: zou het te voorspellen zijn met metingen aan de buitenkant van het dier?
 - Eenvoudiger
 - Onderdeel van inspectie

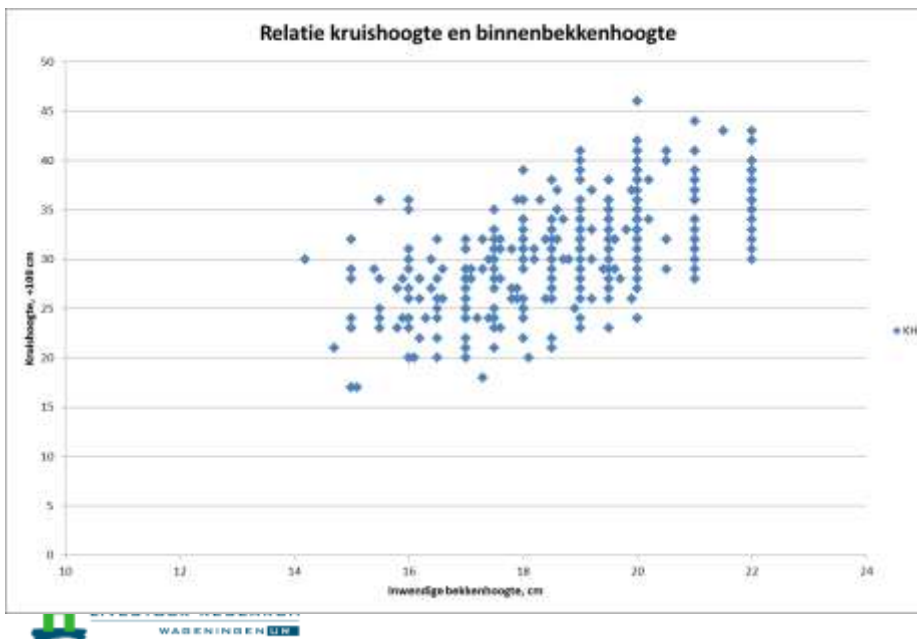
Materiaal

- 396 dieren tussen 1,5 en 10 jaar oud
- 326 dieren met een complete set
 - Leeftijd
 - Binnenbekkenhoogte
 - Uitwendige bekkenbreedte
 - Uitwendige bekkenlengte
 - Kruishoogte
 - Schofthoogte

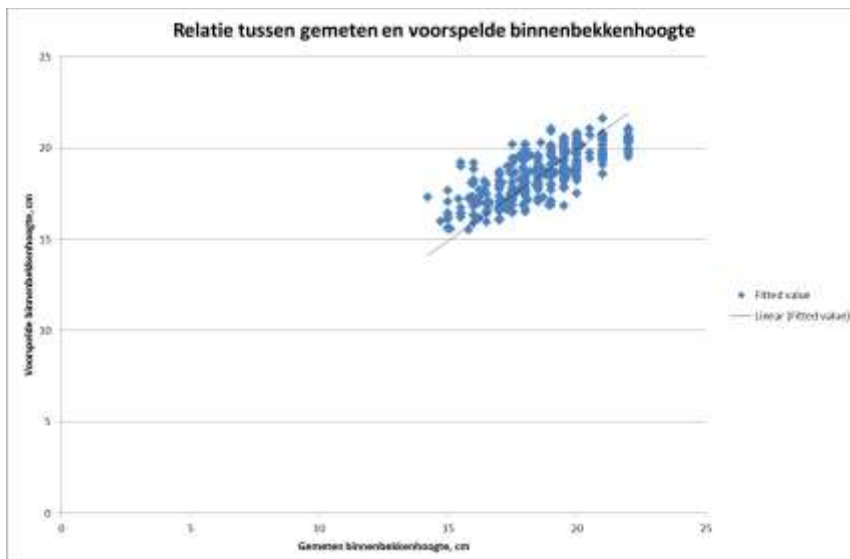
Ruwe correlaties

	Correlatie met binnenbekkenhoogte
Uitwendige kruisbreedte	0,54
Uitwendige kruislengte	0,67
Schofthoogte	0,66
Kruishoogte	0,65

Voorspelling van binnenhoogte

- Begin met alle buitenmaten
- Laat stap voor stap weg wat niet echt bijdraagt
- Resultaat
 - Binnenbekkenhoogte neemt 0,10 cm toe per cm kruishoogte
 - Binnenbekkenhoogte neemt 0,08 cm toe per cm kruislengte
- Model verklaart 59% van de variatie in binnenbekkenhoogte

Wat kunnen we er nu mee?

- Mogelijkheid van natuurlijke geboorte inschatten?
 - Voorspeller vindt maar 16 van de 52 koeien met een binnenbekkenhoogte boven de 20,5 cm
 - Voorspeller zegt 11 keer dat het kan, terwijl dat in werkelijkheid niet zo is
- Conclusie
 - Met de voorspeller vind je nauwelijks koeien waar je een natuurlijke geboorte kunt proberen en daarvan is 40% onterecht

Wat kunnen we er nu mee?

- Fokkerij
 - Duidelijke aanwijzing dat verlies van hoogtemaat leidt tot kleinere binnen- en buitenmaten van het kruis
 - Data is nog onvoldoende om genetische correlaties te schatten, maar waarschijnlijk zijn ze gunstig
 - Fokwaardenschattting met exterieurkenmerken en binnenmaten is mogelijkheid om op veel grotere schaal fokwaarden voor afkalfgemak te schatten.

Conclusies

- De buitenmaten helpen niet om in te schatten of een natuurlijke geboorte mogelijk is
- De buitenmaten kunnen mogelijk wel bijdragen aan de selectie voor een ruimer geboortekanaal

Bedankt voor
uw aandacht!

Dit project wordt
ondersteund door het
Ministerie van EL&I.

(projectnummer BO-
12.02-002-042.03)

